

Шиманська В.В.

студентка IV курсу

спеціальності «Менеджмент організацій»

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Саух І.В.

доцент, директор Житомирської філії

Київського інституту бізнесу та технологій

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДЕРЖАВИ

В статті розглянуто поняття економічної безпеки та визначено фактори її впливу на конкурентоспроможність держави.

Ключові слова: економічна безпека, конкурентоспроможність, глобалізація економіки.

Постановка проблеми. Стан сучасних міжнародних економічних відносин відзначається процесами глобалізації. Це посилює взаємозалежність і взаємопов'язаність національних економік, на розвиток яких все більше впливають інтеграційні процеси країн з різними економічними можливостями, що позначається на якісних параметрах результатів співробітництва, специфічності умов формування конкурентного середовища.

Глобалізація економічних процесів, що опановує все нові сфери людського буття, суттєво впливає на розвиток економік всіх країн світу та безпосередньо впливає на їх економічну безпеку.

Результати такого впливу суперечливі, оскільки мають місце прояви негативних тенденцій розвитку навіть для високорозвинутих країн. В цих умовах місце національної економіки на світовій арені здебільшого визначається станом та якістю чинників, що забезпечують конкурентоспроможність її економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження змісту поняття економічної безпеки держави, класифікації економічних загроз та інтересів держави, підходів до оцінки рівня економічної безпеки держави висвітлені у працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як Л.Абалкін, В.Білоус, В.Геєць, Б.Грієр, М.Єрмошенко, Я.Жаліло, Б.Кваснюк, Т.Ковальчук, С. Мердок, В. Мунтіян, Н. Нижник, Г. Пастернак-Таранушенко, С. Пирожков, В.Сенчагов, Г. Ситник, Я.Тімберген, В.Шлемко, Д.Фішер, В.Ярочкін та ін.

Виклад основного матеріалу. Визначальне місце економічної безпеки як гаранта економічної незалежності та конкурентоспроможності національної економіки сприяло

активізації наукових досліджень з їх розв'язання. Перші публікації з цих проблем почали виходити у 1992-1993 рр. і їх кількість інтенсивно зростає.

Економічна безпека – це стан національної економіки, що забезпечує задоволення життєво важливих потреб країни в матеріальних благах незалежно від виникнення в світовій економічній системі чи всередині країни форс-мажорних обставин соціально-політичного, економічного та екологічного характеру.

Подібні обставини можуть виникнути при загостренні міждержавних відносин, виникненні військових конфліктів, дестабілізації внутрішньої політичної ситуації в країні, підсиленні соціальної напруженості, різких змінах демографічної ситуації, терористичних актах, підсиленні дискримінаційного впливу тих чи інших домінуючих економічних угруповань чи політичних союзів, загостренні конкурентної боротьби, стихійних лихах і екологічних катастрофах в країні і за її межами.

Економічну безпеку слід також сприймати як засіб отримання і збереження внутрішньої стабільності, а також відігравання відповідної ролі у міжнародній сфері.

Функції держави у забезпеченні економічної безпеки за сучасних реалій суттєво ускладнюються. Під економічною безпекою розуміється, з одного боку, здатність національної економіки до розширеного самовідтворення з метою задоволення на визначеному рівні потреб населення та держави, а з іншого, - здатність протистояти дестабілізуючим чинникам, що створюють загрозу розвитку держави. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання також входить до складових економічної безпеки.

Іншими словами, економічна безпека є триединою функцією, кожна складова якої є одночасно суб'єктом та об'єктом процесу її забезпечення. Інститути держави, підприємства, громадяни (об'єднання громадян) шляхом складної взаємодії формують систему відносин, соціально-економічну й суспільно-політичну модель свого співіснування.

Успішність чи неуспішність цієї моделі, здатність взаємодіяти з іншими аспектами економічного життя як в окремому регіоні, так і у світі в цілому, - фактори, що визначають рівень розвитку держави, конкурентоспроможність галузей виробництва чи окремих підприємств та, найголовніше, - рівень життя людини, - громадянина цієї держави.

Визначальним фактором економічної безпеки країни є рівень конкурентоспроможності її економіки. Існують загрози, обумовлені низьким рівнем економічної потужності та конкурентними позиціями на світовому ринку, і загрози втрати

конкурентних переваг в стратегічно важливих галузях, які становлять небезпеку для країни, що в свою чергу зумовлює пріоритети протидії цим загрозам.

Розробка засобів забезпечення економічної безпеки країни, що обумовлюються пріоритетністю національних інтересів, необхідністю своєчасного вжиття адекватних заходів, має базуватись на засадах правової демократичної держави. Ступінь загрози економічній безпеці великою мірою визначає часовий фактор: коли помилки стратегів призводили до незворотності втрачених можливостей і поглиблення кризової ситуації.

Для вирішення проблем, що стоять сьогодні перед економічною безпекою, необхідно:

1. виробити нові підходи у дослідженні економічної безпеки держави, ролі та місця України у світовій економічній системі;
2. вивчити механізми інтеграційних зрушень, процесів глобалізації та регіоналізації, що відбуваються зараз у світі;
3. здійснити аналіз початкового етапу економічного реформування в державі;
4. визначити фактори, що спричинили кризу економічної системи;
5. визначити стартові позиції розвитку та зміцнення економічної системи України;
6. розробити пропозиції щодо структурного реформування господарської системи на макро- та мікрорівні, а також ефективного використання ресурсів, зосереджених у господарському комплексі країни.

Висновки. Економічна безпека є фундаментальною основою успішного розвитку країни і невід'ємною частиною її загальної безпеки. Вона характеризується як такий стан економічного розвитку держави, що повною мірою забезпечує його гармонійний розвиток та ефективне усунення як внутрішніх, так і зовнішніх існуючих та виникаючих загроз.

На сучасному етапі економічна безпека держави залежить від таких чинників, як її геополітичне та економіко-географічне положення, конкурентоспроможність національної економіки, рівень її соціального розвитку, науково-технічного прогресу тощо.

Своєчасна оцінка ступеня небезпеки тієї чи іншої загрози, вибір пріоритетних напрямків протидії та ліквідація потенційних небезпек є основою успішного сталого розвитку держави і суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Видрін Д. Концепція стратегії безпеки / Україна у посттоталітарний період // Розбудова держави. - 2005 - №5. - С. 36-41.
2. Макаренко І.П. Економічна безпека України, макроекономічний аспект // «Економіка і управління». - 2008. – №2 – С. 11-17.
3. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави: Проблеми та механізми їх розв'язання // Вісн. НАН України. -2004. - №11-12. - С.67-73.

SHYMANSKA V.V., SAUKH I.V. ECONOMIC SECURITY AS FACTOR OF COMPETITIVENESS INCREASING OF THE STATE.

In the article the concept of economic security and certainly factors of its influence on the competitiveness of the state is considered.

Keywords: economic security, competitiveness, globalization of economy.

ШИМАНСКАЯ В.В., САУХ И.В. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ГОСУДАРСТВА.

В статье рассмотрено понятие экономической безопасности и определено факторы ее влияния на конкурентоспособность государства.

Ключевые слова: экономическая безопасность, конкурентоспособность, глобализация экономики.